

Aleksandra Feliniak

Uniwersytet Łódzki

Kompetencje informacyjno-medialne nauczycieli wczesnoszkolnych w zakresie wykorzystywania multimedialnych środków dydaktycznych. Komunikat z badań

W dzisiejszych czasach komputer stał się codziennością, jest obecny niemal na każdym etapie ludzkiego życia. „Gdy dom i społeczeństwo stają się bardziej interaktywne, szkoła jawi się jako twór sztuczny, mało interesujący”¹. Zatem już w procesie wczesnej edukacji należy uwzględnić kształcenie multimedialne. Szkoła musi iść z duchem czasu, nadążać za zmieniającą się rzeczywistością, nauczyciel zaś musi świadomie korzystać z nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Dzięki temu proces kształcenia stanie się bardziej atrakcyjny i efektywny. Implikuje to jednak konieczność wyposażenia nauczycieli w odpowiednie kompetencje.

Rozważając problem kompetencji nauczycielskich, trudno nie odnieść się do definicji samego pojęcia. Mimo że są one zróżnicowane, istota kompetencji pozostaje zawsze ta sama. Zdaniem Stanisława Dylaka kompetencje to „zbiór wiedzy, umiejętności, dyspozycji oraz postaw i wartości niezbędnych dla skutecznej realizacji nałożonych zadań”². Natomiast według Stefana Michała Kwiatkowskiego to „zdolność do stosowania w praktyce posiadanych kwalifikacji oraz właściwego i zgodnego z etyką zawodową wykorzystywania cech osobowych i umiejętności nabytych w trakcie praktyki zawodowej”³.

1 R. Pachociński, *Technologia a oświata*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2002, s. 51.

2 S. Dylak, *Wizualizacja w kształceniu nauczycieli*, Wydawnictwo UAM, Poznań 1995, s. 37; A. Kaczmarczyk, *Poziom kompetencji informatyczno-medialnych nauczycieli klas I-III*, [w:] *Z zagadnień profesjonalizacji nauczycieli wczesnej edukacji w dobie zmian*, J. Bałachowicz, A. Szkolak (red.), Wydawnictwo „Libron”, Kraków 2012, s. 100.

3 S.M. Kwiatkowski, Z. Sepkowska, *Metodologia tworzenia standardów kwalifikacji zawodowych w Polsce*, IBE-IteE, Radom 2000, s. 68.

Z kolei Tadeusz Oleksyn kompetencjami nazywa „czynniki leżące po stronie pracownika, które zapewniają zdolność do skutecznego działania”⁴.

Kompetentny nauczyciel, według Krzysztofa Polaka, „permanentnie dąży do wypracowania lepszych metod pracy, odnoszących się nie tylko do relacji nauczyciel – uczeń, lecz też do samodzielnego zdobywania wiedzy, poszukiwania nowych jej źródeł, a także możliwości spożytkowania. Swoje doświadczenia, uzyskane w procesie samokształcenia, stara się wykorzystać w pracy z uczniami, nie tylko podając im gotową wiedzę [...]. Posiadane kompetencje zawodowe nieustannie rozwija, traktując je jako przedmiot koniecznych zmian. Cechuje go stan ciągłego niezadowolenia [...]. Nie unika przy tym podejmowania zadań o dużym stopniu złożoności. Traktuje je jako miernik własnej wartości, w nich realizując swe aspiracje i potrzeby zawodowe”⁵.

Robert Kwaśnica dokonał podziału kompetencji na dwie grupy: praktyczno-moralne oraz techniczne.

W skład kompetencji praktyczno-moralnych wchodzi:

- kompetencje interpretacyjne, dotyczące umiejętności właściwego postrzegania świata i ludzi;
- kompetencje moralne – dzięki nim nauczyciel postępuje zgodnie ze swoim sumieniem i przekonaniem, nie naruszając przy tym praw innych osób;
- kompetencje komunikacyjne, które są odpowiedzialne za poprawny dialog między nauczycielem a uczniem.

Natomiast do kompetencji technicznych R. Kwaśnica zalicza:

- kompetencje postulacyjne – dzięki nim nauczyciel potrafi z łatwością definiować cele oraz identyfikować się z nimi;
- kompetencje metodyczne – czyli zdolność działania wedle ściśle ustalonego porządku czynności;
- kompetencje realizacyjne dotyczą umiejętności właściwego doboru metod oraz środków sprzyjających realizacji celu⁶.

Małgorzata Taraszkiewicz dzieli natomiast kompetencje na:

- kompetencje merytoryczne, dotyczące posiadanej przez nauczyciela wiedzy z zakresu przedmiotu, którego naucza;

4 Tamże, s. 69.

5 K. Polak, *Nauczyciel, twórczość, promocja. Wybrane uwarunkowania modernizacji oświaty*, Wydawnictwo UJ, Kraków 1997, s. 91.

6 R. Kwaśnica, *Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu*, [w:] *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, t. II, Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s. 291–319.

- kompetencje dydaktyczno-metodyczne, związane z technikami oraz metodami przekazywania i odbierania wiedzy, włącznie z tymi, które aktywizują oraz zachęcają uczniów do pracy w grupach;
- kompetencje wychowawcze, nauczyciel pełni rolę doradcy życiowego oraz wychowawczego⁷.

Jolanta Szempruch wyróżnia zaś:

- kompetencje interpretacyjno-komunikacyjne, które dotyczą nawiązywania kontaktu z uczniami. Nie bez znaczenia jest tu również właściwy sposób interpretacji przekazów edukacyjnych, jak również umiejętność empatii;
- kompetencje kreatywności, które przejawiają się w niekonwencjonalności działań. Nauczyciel powinien zachęcać uczniów do samodzielnego myślenia oraz rozwijać w nich kreatywność działań, jak również sam odczuwać potrzebę tworzenia;
- kompetencje współdziałania dotyczą wiedzy na temat prawidłowości współdziałania oraz społecznego rozwoju dzieci. Nauczyciel potrafi dostosować sposób kierowania grupą do stopnia dojrzałości społeczno-moralnej dzieci oraz etapu rozwoju, na którym aktualnie się znajdują;
- kompetencje pragmatyczne – „dysponuje nimi nauczyciel, który posiada podstawową wiedzę psychologiczną, pedagogiczną i metodyczną, umiejętnie dobiera projekty działania w zależności od dokonanych diagnoz, od podmiotowych możliwości ucznia oraz materialnych i kulturowych warunków działania, a także realizuje założenia edukacji zintegrowanej”⁸;
- kompetencje informatyczno-medialne do których zalicza:
 - zdolność obsługi komputera oraz innych urządzeń technicznych,
 - umiejętność wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie edukacji,
 - umiejętność konstruowania programów edukacyjnych oraz udostępniania ich w Internecie⁹.

7 M. Taraszkiewicz, *Jak uczyć jeszcze lepiej! Szkoła pełna ludzi*, Wydawnictwo ARKA, Poznań 2001, s. 175.

8 A. Szkołak, *Kompetencje informatyczno-medialne nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej*, „Nauczanie Początkowe” 2005/2006, nr 3, s. 42–49.

9 Tamże.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 2004 r. w zakresie standardów kształcenia nauczycieli powinien posiadać kompetencje w zakresie:

- „dydaktycznym;
- wychowawczym i społecznym – związane z umiejętnością rozpoznawania potrzeb uczniów oraz zdolnością do współpracy w relacjach międzyludzkich;
- kreatywnym – wyrażające się zdolnością do samokształcenia, innowacyjnością i niestandardowością działań w powiązaniu ze zdolnościami adaptacyjnymi, mobilnością i elastycznością;
- prakseologicznym – wyrażające się skutecznością w planowaniu, realizacji, organizowaniu, kontroli i oceny procesów edukacyjnych;
- komunikacyjnym – wyrażające się skutecznością zachowań werbalnych i pozawerbalnych w sytuacjach edukacyjnych;
- informacyjno-medialnym – wyrażające się umiejętnością posługiwania się technologią informatyczną, w tym jej wykorzystywaniem w nauczaniu;
- językowym – wyrażające się znajomością co najmniej jednego języka obcego w stopniu zaawansowanym¹⁰.

Jak pisze Grażyna Penkowska „w dobie nowych mediów szczególnie miejsce zajmują kompetencje medialne¹¹. O znaczeniu kształcenia tego rodzaju kompetencji mówi Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. W myśl wyżej wymienionego aktu prawnego nauczyciel powinien posiadać:

- a) „podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką

10 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli, Dz.U. 2004, Nr 207, poz. 2110.

11 G. Penkowska, *Nowe media a kompetencje medialne studentów pedagogiki*, [w:] *Język – Komunikacja – Media – Edukacja*, B. Siemieniecki, T. Lewowicki (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 247; Wacław Strykowski definiuje „kompetencje medialne jako harmonijną kompozycję wiedzy, rozumienia, wartościowania i sprawnego posługiwania się mediami oraz uświadomione umiejętności odbioru komunikatów, ich tworzenia oraz wykorzystania urządzeń medialnych do realizacji zadań poznawczych, jakie podejmuje człowiek” – W. Strykowski, *Kompetencje medialne: pojęcie, obszary, formy kształcenia*, [w:] *Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), eMPi2, Poznań 2004, s. 33–34.

- prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji,
- b) umiejętność zróżnicowanego wykorzystywania technologii informacyjnej w pracy pedagogicznej¹².

Warto jednak zauważyć (co zostało wykazane powyżej), że w literaturze przedmiotu występuje brak jednomyślności zarówno w nazewnictwie tego rodzaju kompetencji, jak i w ich definiowaniu. Często używa się określeń „kompetencje informacyjne”, „kompetencje informatyczne”, „kompetencje medialne”, „kompetencje multimedialne”, zaś coraz częściej „kompetencje informatyczno-medialne” lub „informacyjno-medialne”.

Jak pisze B. Kędzierska, „o ile kompetencje w zakresie technologii informacyjnej i mediów pozwalają efektywnie wykorzystywać możliwości sprzętu i oprogramowania do pozyskania potrzebnych informacji, wprzęgając nowoczesne technologie do rozwiązania konkretnego zadania, o tyle kompetencje informacyjne skupiają się na istocie informacji – potrzebie, kryteriach doboru, metodach i źródłach pozyskania, rozumieniu, krytycznej analizie i ocenie przydatności, sposobach efektywnego i mądrego wykorzystywania w budowaniu własnej wiedzy i mądrości¹³”.

Zdaniem Wielisławy Osmańskiej-Furmanek współczesny nauczyciel powinien skupić się na projektowaniu procesu dydaktycznego w oparciu o nowoczesne pomoce multimedialne. Niezwykle istotna jest także umiejętność przygotowywania prezentacji multimedialnych, które w znaczny sposób zwiększają atrakcyjność przekazywanego materiału. Osmańska-Furmanek zwraca również uwagę na konieczność wykorzystywania programów edukacyjnych w pracy z uczniami¹⁴. Natomiast Józef Górkiewicz utożsamia kompetencje informatyczno-medialne przede wszystkim ze sprawną obsługą stron internetowych, poczty elektronicznej oraz z opracowywaniem zajęć szkolnych w formie multimedialnych widowisk¹⁵.

Media są istotnym środkiem dydaktycznym, wzbogacającym proces nauczania, łączącym naukę z zabawą, zwiększającym motywację oraz

12 Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. z 6 lutego 2012, poz. 131.

13 B. Kędzierska, *Kompetencje informacyjne podstawą funkcjonowania społeczeństwa opartego na wiedzy*, [w:] *Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), eMPI2, Poznań 2004, s. 85.

14 A. Szkolak, *Kompetencje informatyczno-medialne...*, s. 42–49.

15 Tamże, s. 48.

sprzyjającym indywidualizacji¹⁶. Jak pisze W. Strykowski, dzięki nim nauczanie staje się wielokodowe, wielozmysłowe i wielostronnie aktywizujące uczniów¹⁷. W edukacji wczesnoszkolnej „wykorzystuje się je do poznawania i utrwalania liter i liczb, doskonalenia słuchowej syntezy oraz analizy wyrazów, ćwiczenia umiejętności czytania oraz pisania poprawnego ortograficznie, doskonalenia pamięci wzrokowej i słuchowej, doskonalenia spostrzegawczości, ćwiczenia umiejętności związanych z operacjami pieniężnymi, obliczeniami zegarowymi, umiejętności dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia na różnym poziomie, poznawania środowiska społeczno-przyrodniczego, a także wychowania komunikacyjnego”¹⁸.

Media oprócz wspomagania procesu edukacji wpływają również na kształtowanie postaw dzieci oraz rozwijanie ich zainteresowań. Można się pokusić o stwierdzenie, że stanowią swoisty rodzaj środowiska wychowawczego. Umożliwiają także tworzenie więzi społecznych oraz unowocześniają proces edukacji.

W związku z ogromną rolą, jaką odgrywają media we współczesnym świecie, pojawiła się potrzeba edukacji medialnej. Jej celem jest przygotowanie dzieci do świadomego odbioru komunikatów medialnych, jak również do ich tworzenia. Istotne jest także uświadamianie odbiorcom istnienia pewnych mechanizmów oddziaływania na widzów, które są m.in. wykorzystywane przez twórców reklam. Drugim celem edukacji medialnej jest zadbanie o to, aby dzieci potrafiły sprawnie posługiwać się mediami w procesie uczenia się. Media powinny stanowić dla nich narzędzia pracy intelektualnej oraz dodatkowy środek komunikacji.

16 Termin „media” „jest określeniem zbiorczym, który odnosi się zarówno do środków prostych (podręczniki, plansze, tablice, modele), jak i mass mediów oraz technologii informacyjnych (radio, telewizja, multimedia, komputery, Internet). Efektywność stosowania mediów zależy nie tylko od wyposażenia szkół w urządzenia (hardware) i materiały dydaktyczne: filmy, kasety, programy komputerowe i multimedialne (software), ale również od wiedzy i umiejętności metodyczno-technicznych nauczycieli”. W. Strykowski, *Kompetencje współczesnego nauczyciela*, „Neodidagmata” 27/28, Poznań 2005, s. 24; J. Juszczyk-Rygałło, *Nowe media a kształt wczesnej edukacji*, [w:] *Człowiek, technologia, media. Konteksty kulturowe i psychologiczne*, A. Ogonowska, G. Ptaszek (red.), Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015, s. 51–63.

17 W. Strykowski, *Rola mediów i edukacji medialnej we współczesnym społeczeństwie*, „Chowanna”, R. XLVI (LIX), t. 1 (20), Katowice 2003, s. 116.

18 E. Nowicka, *Edukacja medialna w kształceniu wczesnoszkolnym*, [w:] *Edukacja a nowe technologie w kulturze, informacji i komunikacji*, D. Siemieniecka (red.), Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015, s. 477.

Kompetencje informacyjno-medialne nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w aspekcie badań empirycznych

Przeprowadzono szereg badań mających na celu ocenę poziomu kompetencji informacyjno-medialnych wśród nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. Wyniki badań Tatiany Kłosińskiej z lat 2000–2004 pokazały, że pedagodzy coraz częściej wykorzystują w swojej pracy nowoczesne środki dydaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem komputera. Dla porównania w 2000 r. 24,7% respondentów deklaroowało bardzo dobre przygotowanie do korzystania z nowoczesnych technologii, natomiast 4 lata później już aż 39,1% ankietowanych¹⁹. Podobne badania przeprowadziła również Anna Szkolak w 2005 r. Z zebranych danych wynikało, że 55% nauczycieli pracujących w szkolnictwie ponad 25 lat nie korzysta w ogóle na zajęciach z nowoczesnych technologii. Najczęściej z tego rodzaju pomocy korzystają nauczyciele z najkrótszym stażem pracy (0–5 lat). Według Anny Szkolak co roku jednak przybywa nauczycieli, którzy coraz lepiej radzą sobie z nowoczesnymi technologiami informacyjnymi. Nie powinno też nikogo dziwić, że osoby z najdłuższym stażem pracy mają trudności z ich zastosowaniem w pracy z dziećmi²⁰.

Kolejne badania, dotyczące kompetencji nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii, przeprowadziła w roku akademickim 2008/2009 Julia Mianecka. Rezultaty badań wskazywały, że 59,44% ankietowanych określiło poziom własnych kompetencji jako wystarczający, natomiast 37,06% jako niewystarczający. Autorka jednak stwierdziła, że wyniki badań zostały zawyżone przez samych respondentów, którzy deklarowali wyższy poziom kompetencji w zakresie wykorzystania technologii informacyjnej niż faktycznie posiadali. Określali go raczej w kontekście własnych potrzeb²¹.

Z badań przeprowadzonych w 2010 r. przez Agnieszkę Kaczmarczyk wynika, że nauczyciele coraz częściej korzystają w swojej pracy z komputera. Wykorzystują go głównie w celu przygotowania kart pracy. Niestety bardzo rzadko stosują tablice interaktywne. 94% pedagogów

19 T. Kłosińska, *Kompetencje nauczycieli wczesniej edukacji w zakresie technologii informacyjnej*, http://www.konferencja.21.edu.pl/uploads/6/3/9/9/6399009/2.2.1._kosiska.pdf [dostęp 10.08.2015].

20 A. Szkolak, *Kompetencje informatyczno-medialne...*, s. 42–49.

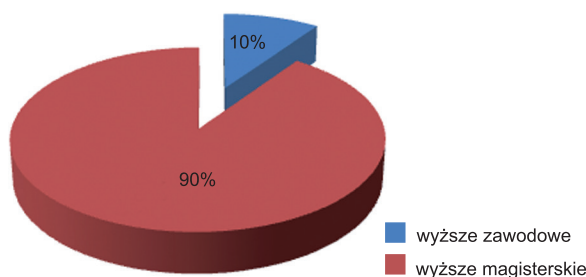
21 J. Mianecka, *Kompetencje nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej a ich postawy wobec tej technologii oraz jej wykorzystania w procesie dydaktyczno-wychowawczym – wnioski z badań*, [w:] B. Siemieniecki, T. Lewowicki (red.), *Język – Komunikacja – Media – Edukacja*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 251–264.

oceniło poziom własnych umiejętności w tym zakresie jako niski lub niewystarczający. Korzystają z nich głównie młodzi nauczyciele z niezbyt długim stażem pracy (0–5 lat)²².

Izabela Jaros udowodniła dzięki swoim badaniom, że nadal istnieje duży odsetek nauczycieli, którzy nie korzystają w swojej pracy z technologii informacyjnej. Mierzyła ona częstotliwość wykorzystania nowoczesnych pomocy dydaktycznych w procesie nauczania. W ich świetle respondenci rzadko stosują tablice interaktywne, częściej komputery. I. Jaros zauważa, że nauczyciele coraz częściej posługują się edytorem graficznym, edytorem tekstu czy programem prezentacyjnym²³.

Wyniki badań własnych

W zakresie badań własnych przeprowadzono badania diagnostyczne, których celem było poznanie opinii nauczycieli wczesnoszkolnych na temat posiadanych przez nich kompetencji w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych. Badania przeprowadzono za pomocą kwestionariusza ankiety, w kwietniu 2015 r. na terenie miasta Łodzi. Uczestniczyło w nich 51 respondentów, z czego 10% posiadało wykształcenie wyższe zawodowe, pozostali wyższe magisterskie (por. wykres 1).

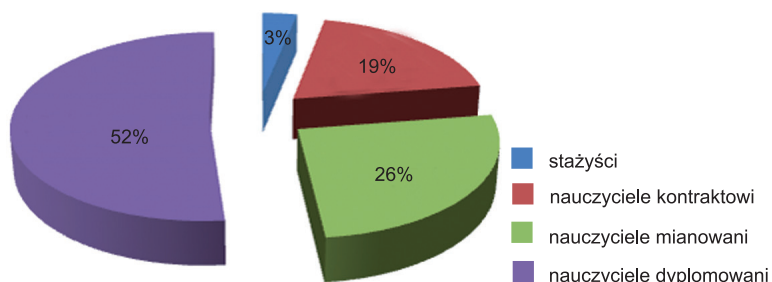
Wykres 1. Wykształcenie respondentów

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę stopień awansu zawodowego: 3% to stażyści, 19% – nauczyciele kontraktowi, 26% – nauczyciele mianowani. Największą grupę, bo aż 52% stanowili nauczyciele dyplomowani (por. wykres 2).

²² A. Kaczmarczyk, *Poziom kompetencji...*, s. 108.

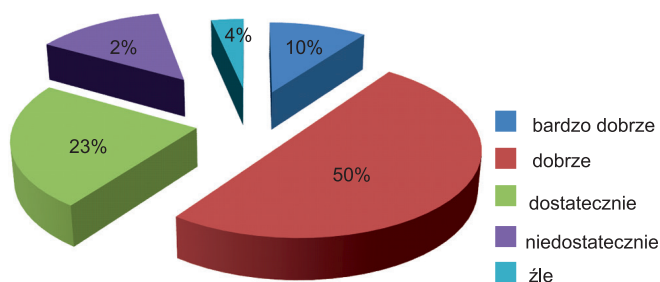
²³ I. Jaros, *Informatyczne kompetencje nauczyciela wczesnej edukacji a przygotowanie uczniów do funkcjonowania w społeczeństwie informatycznym*, „Edukacja” 2010, nr 4 (112), s. 113–122.

Wykres 2. Stopień awansu zawodowego respondentów

Źródło: opracowanie własne

Z analizy badań (por. wykres 3) wynika, że 50% nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej ocenia swoje kompetencje w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych na poziomie dobrym, 10% na poziomie bardzo dobrym, 23% na poziomie dostatecznym, 14% na poziomie niedostatecznym, zaś 3% respondentów ocenia swoje kompetencje w tym zakresie jako złe.

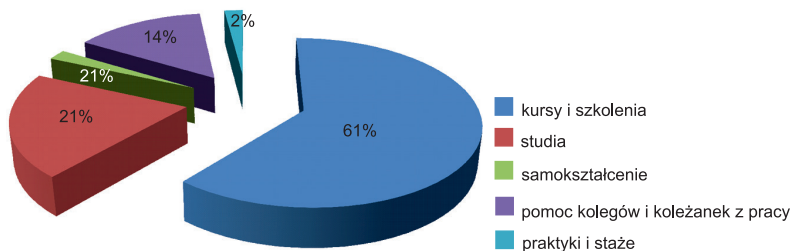

Wykres 3. Kompetencje nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Umiejętności niezbędne do posługiwania się nowoczesną technologią informacyjną nauczyciele zdobyli głównie podczas kursów i szkoleń, jak również w trakcie studiów oraz dzięki wsparciu koleżanek i kolegów (por. wykres 4).

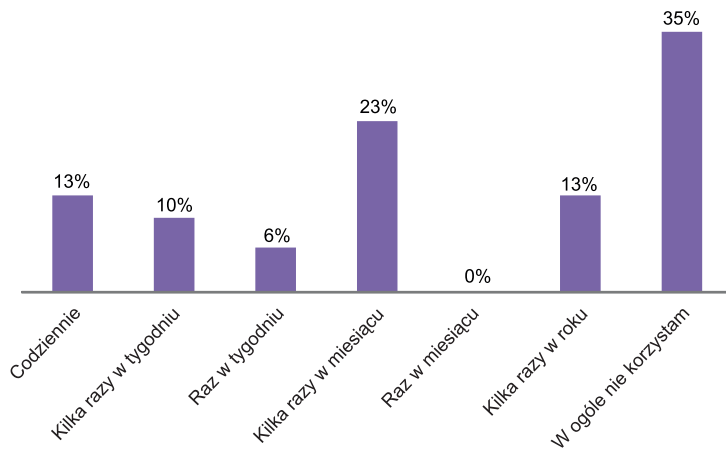
Optymistyczny jest fakt, że większość ankietowanych, bowiem aż 74%, dysponuje w placówkach nowoczesnymi technologiami informacyjnymi. 23% respondentów pracuje w klasie wyposażonej w tablicę interaktywną, 32% w projektor multimedialny. Natomiast 26% stwierdziło brak tego rodzaju pomocy dydaktycznych zarówno w klasie, jak i w szkole.

Wykres 4. Sposoby nabywania kompetencji w zakresie nowoczesnych technologii

Źródło: opracowanie własne

Niestety aż 35% w ogóle nie korzysta z nowoczesnych technologii informacyjnych z uwagi na brak czasu lub dostępu do tego rodzaju urządzeń (por. wykres 5). Tylko 13% respondentów korzysta z multimedialnych środków dydaktycznych codziennie, 10% kilka razy w tygodniu, zaś 6% tylko raz na tydzień, 23% ankietowanych kilka razy w miesiącu, zaś 13% kilka razy do roku.

Wykres 5. Częstotliwość korzystania z multimedialnych środków dydaktycznych

Źródło: opracowanie własne

Jako przydatne w edukacji wczesnoszkolnej, nowoczesne technologie określiło 58% respondentów, 15% uważa, że multimedialne środki dydaktyczne ułatwiają pracę, 23% uznaje je za niezbędne w edukacji, zaś jedynie 4% nie potrzebuje tego rodzaju środków dydaktycznych (por. wykres 6).

Wykres 6. Opinia nauczycieli w zakresie przydatności nowoczesnych środków multimedialnych

Źródło: opracowanie własne

Pocieszającym jest jednak fakt, że 86% badanych uważa, że nowoczesne technologie sprzyjają osiągnięciu lepszych wyników w nauce, natomiast tylko 14% uważa, że tradycyjne metody nauczania są jednak bardziej skuteczne w tym zakresie.

Podsumowanie

Ta niewielka próba badawcza potwierdza tezę, że w zakresie rozwijania kompetencji informacyjno-medialnych nauczycieli wczesnoszkolnych jest jeszcze dużo do zrobienia. Niewątpliwie wzrasta świadomość nauczycieli na temat wartości ich stosowania, ale nie przekłada się to na praktykę edukacyjną. Nauczyciele wiedzą, że dzięki stosowaniu nowoczesnych technologii informacyjnych uczniowie szybciej i efektywniej przyswajają wiedzę, wykazują większą aktywność podczas zajęć. Multimedialne środki dydaktyczne zapewniają czytelny sposób prezentowania materiału, różnorodność ćwiczeń oraz wielozmysłowe oddziaływanie. Ponadto sprzyjają osiągnięciu lepszych wyników w nauce. Nauczyciele zgodnie twierdzą, że tego rodzaju technologie rozwijają samodzielność i wyobraźnię. Dzięki nim trudne treści stają się łatwiej przyswajalne. Mimo to wykorzystują je w zbyt małym stopniu i nie jest to podyktowane ich brakiem w szkołach, lecz nadal zbyt niskim poziomem kompetencji informacyjno-medialnych dydaktyków. Można powiedzieć, że towarzyszy temu lęk o sprzęt i lęk przed sprzętem. Tymczasem nauczanie za pomocą TI to rewolucja w oświacie i nauczyciele muszą być na bieżąco z mediami, aby stać się partnerami dla swoich uczniów.

BIBLIOGRAFIA

- Dylak S., *Wizualizacja w kształceniu nauczycieli*, Wydawnictwo UAM, Poznań 1995.
- Jaros I., *Informatyczne kompetencje nauczyciela wczesnej edukacji a przygotowanie uczniów do funkcjonowania w społeczeństwie informatycznym*, „Edukacja” 2010, nr 4 (112).
- Juszczak-Rygałło J., *Nowe media a kształt wczesnej edukacji*, [w:] *Człowiek, technologia, media. Konteksty kulturowe i psychologiczne*, A. Ogonowska, G. Ptaszek (red.), Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015.
- Kaczmarczyk A., *Poziom kompetencji informatyczno-medialnych nauczycieli klas I–III*, [w:] *Z zagadnień profesjonalizacji nauczycieli wczesnej edukacji w dobie zmian*, J. Bałachowicz, A. Szkolak (red.), Wydawnictwo „Libron”, Kraków 2012.
- Kędzierska B., *Kompetencje informacyjne podstawą funkcjonowania społeczeństwa opartego na wiedzy*, [w:] *Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), eMPi2, Poznań 2004.
- Kwiatkowski S.M., Sępkowska Z., *Metodologia tworzenia standardów kwalifikacji zawodowych w Polsce*, IBE-IteE, Radom 2000.
- Kwaśnica R., *Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu*, [w:] *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, t. II, Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
- Mianecka J., *Kompetencje nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej a ich postawy wobec tej technologii oraz jej wykorzystania w procesie dydaktyczno-wychowawczym – wnioski z badań*, [w:] B. Siemieniecki, T. Lewowicki (red.), *Język – Komunikacja – Media – Edukacja*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010.
- Nowicka E., *Edukacja medialna w kształceniu wczesnoszkolnym*, [w:] *Edukacja a nowe technologie w kulturze, informacji i komunikacji*, D. Siemieniecka (red.), Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015.
- Pachociński R., *Technologia a oświata*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2002.
- Penkowska G., *Nowe media a kompetencje medialne studentów pedagogiki*, [w:] *Język – Komunikacja – Media – Edukacja*, B. Siemieniecki, T. Lewowicki (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010.
- Polak K., *Nauczyciel, twórczość, promocja. Wybrane uwarunkowania modernizacji oświaty*, Wydawnictwo UJ, Kraków 1997.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli, Dz.U. 2004, Nr 207, poz. 2110.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. 2012, poz. 131.

- Strykowski W., *Kompetencje medialne: pojęcie, obszary, formy kształcenia*, [w:] *Kompetencje medialne społeczeństwa wiedzy*, W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), eMPi2, Poznań 2004.
- Strykowski W., *Kompetencje współczesnego nauczyciela*, „Neodidagmata” 27/28, Poznań 2005.
- Strykowski W., *Rola mediów i edukacji medialnej we współczesnym społeczeństwie*, „Chowanna”, R. XLVI (LIX), t. 1 (20), Katowice 2003.
- Szkolak A., *Kompetencje informatyczno-medialne nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej*, „Nauczanie Początkowe” 2005/2006, nr 3.
- Taraszkiewicz M., *Jak uczyć jeszcze lepiej! Szkoła pełna ludzi*, Wydawnictwo ARKA, Poznań 2001.
- http://www.konferencja.21.edu.pl/uploads/6/3/9/9/6399009/2.2.1._kosiska.pdf

**INFORMATION AND MEDIA COMPETENCE OF TEACHERS OF EARLY
CHILDHOOD EDUCATION IN THE USE OF MULTIMEDIA TEACHING AIDS.
COMMUNICATION RESEARCH**

(Summary)

The article takes the issue of the place and the role of multimedia teaching resources in the early-school education. Its main objective was to present the real image of competence information – media of young learners education teachers according to my research. Civilization changes cause that school must move with the time and thus keep up with the changing reality. Therefore, in the process of early childhood education multimedia should be already considered. This implies, however, the need to equip teachers with adequate competences.

Keywords: competence of teachers, early childhood education, education media.